

SABIMA kartleggingsnotat 1-2018

Kartlegging av insekter i Sokndal kommune 2018

Av Jarl S. Birkeland

Cicindela campestris, Sandbekk 29.04.18.

Hammerschmidtia ferruginea, Birkeland 20.05.18.

Emneord:

Rogaland, Sokndal, arts mangfold, gammelskog, blomsterfluer, sommerfugler.

Innledning

Sokndal kommune ligger lengst sør i Rogaland. Undertegnede er oppvokst i kommunen, nærmere bestemt på gården Birkeland. I 2017 fikk jeg støtte fra Sabima for å gjennomføre et kartleggingsprosjekt på insekter i kommunen (se kartleggingsnotat nr 4-2017). Prosjektet er planlagt gjennomført over en treårs periode, og 2018 er således år 2.

Som i første sesong har det vært benyttet lysfeller, malaisetelt og turer med hov på forskjellige lokaliteter for å kartlegge.

Det er totalt gjennom kartleggingen registrert 450 arter hvorav flere er nye for kommunen, naturlig nok pga. manglende data. Alle sikre funn er rapportert i artsobservasjoner.no. Det er gjort totalt 956 registreringer av insekter som følge av undersøkelsene. Noen er også nye for Rogaland fylke/Vest- Norge. Flere av de registrerte blomsterflue- og rovflueartene er arter som er avhengig av gammel skog med høyt innslag av gammel ved, og er således signalarter for dette.

Arjen ser etter «bytte» på vårkålen i Løgevig 29.04.18.

Jeg har fått verdifull hjelp fra Arjen Leendertse på bestemmelse av diptera (Syrphidae), samt hyggelig selskap på et par fangsturer. Kjell Mjølshes har også vært velvillig med sin hjelp for bestemmelse av sommerfugler (Lepidoptera). Videre har Harald Løvbrekke bestemt alle edderkopper som jeg har plukket ut av malaisefellene, en artsgruppe der jeg dessverre ikke har noen kompetanse.

Fangstene fra Malaisetelt og SLAM- feller er gjennomgått. Jeg har plukket ut de dyrene hvor jeg har kompetanse til å bestemme selv. Dette arbeidet er ikke avsluttet og vil nok pågå en stund videre ut over høsten/vinteren. Alle sikre observasjoner registreres på AO. Dyr som er sendt Biofokus for bestemmelse er ikke med i mine registreringer på AO, men blir lagt i artskart via deres institusjoner. Det dreier seg om anslagsvis 50-60 arter. Materiale sendt andre har jeg i skrivende stund ikke mottatt tilbakemelding på. Hva som kommer i artskart vet jeg ikke.

Jeg har etter beste evne plukket ut stankelbein (Tipulomorpha) som er sendt til Kjell Magne Olsen, og planteveps (Symphyta) er sendt Ole Lønnve, begge i Biofokus. Et par gullveps som ikke lar seg bestemme uten å bruke DNA-strekkoding er sendt Frode Ødegaard ved NTNU for nettopp dette. Øvrig malaisemateriale er sendt til Arnstein Staverløkk i NINA for gjennomgang av Hymenoptera. Etter denne gjennomgangen vil malaisematerialet bli deponert hos NHM i Oslo.

Alle bilder er tatt av undertegnede,

Takk til SABIMA for støtte. Takk til min kone Jannicke for tålmodighet og korrektur.

Dioctria rufipes, Løgevig 10.06.18.

Metoder

Jeg har brukt Malaisetelt og SLAM- feller som passive feller, hvor fangstflaskene har vært fylt med sprit og propylenglykol. Fangsten har variert, der noen feller har fanget svært store mengder dyr, mens andre plasseringer har gitt mere moderat fangst.

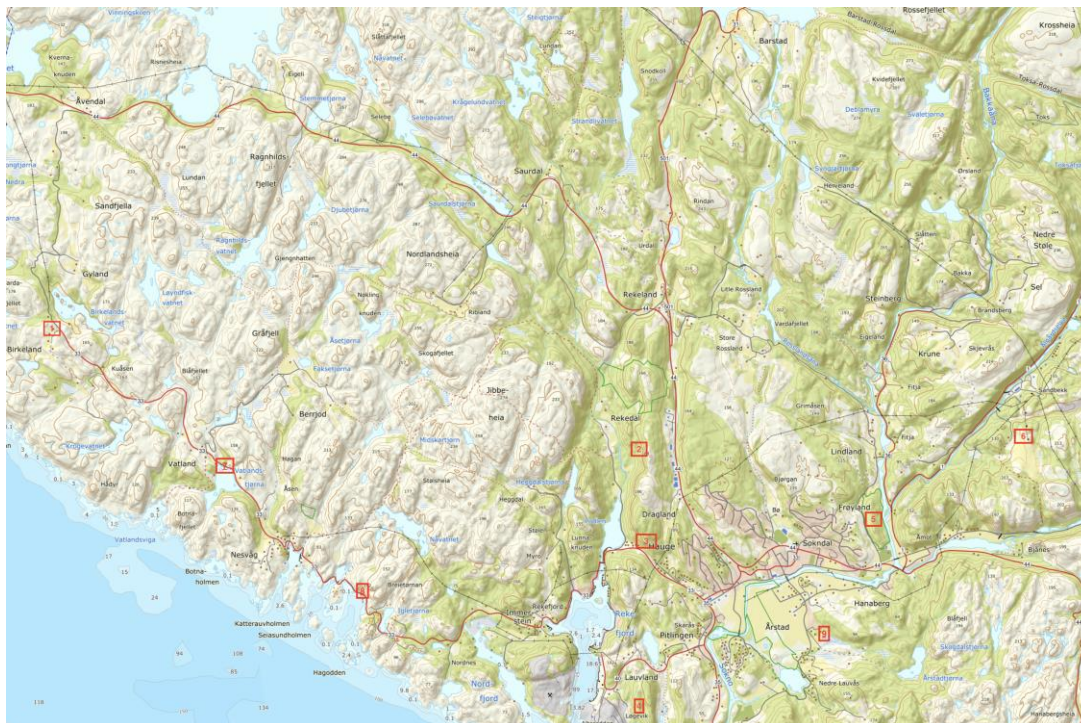
Lysfellene som er brukt er Robinsonfeller som undertegnede har laget selv. Robinsonfellene er utstyrt med 125 w kvikksølvdamppærer og fungerer greit, men det er nok noe "lekkasje" av micros, som det dog ikke er fra fabrikkbygde feller.

Videre har målrettet håving og fotografering vært brukt som metoder for å samle inn og dokumentere dyr.

Lepidoptera har kun blitt fotografert, men enkelte dyr er blitt samlet inn til Stavanger Museum (MUST). Tovinger (Diptera) og Årevinger (Hymenoptera) har blitt samlet inn og satt på nål for videre bestemmelse.

Lokaliteter

Her gir jeg en kort beskrivelse av hver lokalitet, samt metoder og antall besøk/fangstdøgn.

Kart over Sokndal kommune, lokalitetene er nummerert.

1. Birkeland N 58° 21' 20. E 6° 9' 8.9

Lokaliteten er et kulturlandskap. Flere småbruk omgitt av bjørkeskog og lynghei. Det er mye berg i dagen og fattig jordsmonn der det ikke er gjødslet. Kulturlandskapet er preget av å ha vært brukt som sauebeite i flere generasjoner.

Metoder; Malaisefelle, i perioden 30.03-04.10.18.
Lysfelle, 18 fangstnetter.
Hoving og observasjoner, i perioden 29.04.-05.10.18.

Malaisefelle på Birkeland. Denne har stått ute i perioden 30.03.-04.10.18.

2 Rekedal N 58° 21' 39 E6° 15' 50

Lokaliteten er en rik, sørvestvendt edellauvskog, som består av ei bratt li. Mine undersøkelser har i stor grad begrenset seg til de nedre deler av lokaliteten, der det er delvis tilgrodde jorder, som nå brukes til storfebeite. Her finnes det svartorsumpskog og mye død ved som følge av omfattende beverarbeid langs elva. Det er en god forekomst av alm litt lenger opp i lia, hvor SLAM fella har vært plassert.

Metoder; SLAM-felle, i perioden 21.05-04.10.18.
Hoving og observasjoner, 3 fangstturer.

3 **Rekvei** N 58 20 35, E6 15 59

Lokaliteten er en rik edellauvskog, i ei sørvestvendt bratt li. Dominerende treslag er eik, alm, lind, hassel og hegg.

Metoder; Malaisefelle, i perioden 30.03.-04.10.18.
 Hoving og observasjoner, 3 fangstturer.
 Lysfelle, 7 fangstnetter.

Homolobus bohemani fanget i lysfelle, Rekvei 30.06.18. Ett funn registrert i Norge før iflg. Artskart.

4 Løgevig N 58 19 40, E6 16 74

Lokaliteten ligger på østsiden av Rekefjord pukkverk, og er sterkt påvirket av pukkverksdriften, da fjellmasser og sprengstein grenser opp mot lokaliteten. Lokaliteten var tidligere bebodd, og det er spor etter hustuffer og frukthager. Lokaliteten har rik gras- og urtevegetasjon. De dominerende treslag er eik og hasselkratt. Lokaliteten ligger tett opp mot sjøen og har et mildt klima, hvor det blant annet vokser et stort valnøttre som bærer frukter hvert år.

Metoder; Malaisefelle, i perioden 30.03.-04.10.18.
Hoving og observasjoner, 3 fangsturer.

5 Eikebakka N 58 20 58, E6 18 24

Lokaliteten er en gammel fattig edellauvskog, hvor hovedtreslag er eik. Lokaliteten ligger i Eikebakka naturreservat.

Metoder; Malaisefelle, i perioden 30.03.-04.10.18.

6 Sandbekk N 58 21 30, E 6 19 57

Lokaliteten er et gammelt gruvedeponi, hvor sandmasser ble deponert. Området er ørkenaktig, og det var store problemer med sandflukt for ca 30 år siden. Det ble da satt i gang et treplantingsprosjekt for å binde sandmassene, som var delvis vellykket. Her er fremdeles store flater med eksponert sand.

Metoder; SLAM-felle, i perioden 29.04.-04.10.18.
Hoving og observasjoner, 3 fangsturer.

Områdene som SLAM-fella var plassert i på Sandbekk.

7 Vatland N 58 20 44, E 6 11 6

Lokaliteten ligger i kulturlandskap preget av sauebeite, noe innslag av eik i omkringliggende skoger. Her er det særlig veikanter som er undersøkt med tanke på blomsterfluer, bier og veps. Veikantene her er særlig riktblomstrende med flere typer skjermplanter, vendelrot, jonsokblom, storkenebb, blåmunke, vivendel etc.

Metoder; Hoving og observasjoner, 3 fangsturer.

8 Stien N 58 20 06, E 6 13 01

Lokaliteten er en sørvendt skogglenne ca. 50 meter fra fjæresteinene, og er svært bratt. Undersøkelsene her har begrenset seg til veikant der det finnes endel blomster i form av tiriltunge, skjermplanter og blåmunke.

Metoder; Hoving og observasjoner, 2 fangsturer.

9 Kleivan, Årstad N 58 20 16, E 6 18 0457

Lokaliteten er en frukthage med en liten, restaurert slåttemark. Lokaliteten er omkranset av fattig eikeskog, myr og hager, og er ellers preget av hageplanter. Jeg har oppholdt meg i kanten av myra. Dette er ei rikmyr som jeg skal prøve å følge opp bedre til neste år.

Metoder; Lysfelle, 7 fangstnetter.
Hoving og observasjoner, 2 fangstturer.

Apamea scolopacina, Rekvei 05.08.18.

Conops quadrifasciatus, Løgevig 04.08.18.

Litteratur:

- J. B. Jordal, J. I. Johnsen *Supplerende kartlegging av naturtyper i Rogaland i 2010*
A. Stubbs, M. Drake *British Soldierflies and their allies 2014*
B. Ehnström, M. Holmer *Nationalnyckeln Coleoptera: Cerambycidae*
H. Bartsch mfl. *Nationalnyckeln bind 1 & 2 Syrphidae 2009*
S. Falk, R. Lewington *Bees of Great Britain and Ireland 2015*
P. Yeo, S. Corbet *Solitary Wasps 1995*
R. B. Benson *Hymenoptera, Symphyta Section a RES Handbooks Vol. VI 1951*
L. Aarvik, L. O. Hansen, V. Kononenko *Norges sommerfugler 2009*
P. Waring, M. Townsend, R. Lewington *Moths of Great Britain and Ireland 2009*
P. Sterling, M. Parsons, R. Lewington *Micromoths of Great Britain and Ireland 2012*
H. P. Tschorning, B Herting: *The Tachinids (Diptera: Tachinidae) of Central Europe 1994*
G. R. Broad: *Keys for the identification of British and Irish nocturnal Ichneumonidae*
S. Ball: *Key to Sciomyzidae 2017*
S. Ball: *Key to the British Scathophagidae 2014*

Internettressurser:

- Artsdatabanken: *Arter på nett*
Artdatabanken (Sverige): *Artnyckeln*